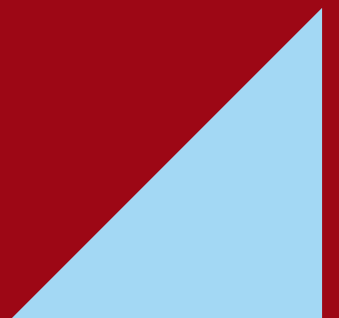

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

OPFORDRER DIN
MYNDIGHED TIL
**ULOVLIG
ADFAERD?**

Offentlige myndigheder kan bringe virksomheder og brancheforeninger på kant med loven

---

Offentlige myndigheder samarbejder ofte med virksomheder og brancheforeninger. Samarbejdet er vigtigt. Det giver myndighederne en bedre viden om det marked, de regulerer. Samarbejdet er derfor med til at sikre kvaliteten og effektiviteten af den offentlige regulering.

Men offentlige myndigheder skal huske konkurrenceloven. Hvis myndigheder opfordrer til frivillige brancheaftaler eller giver indsigt i konkurrencefølsomme oplysninger, er der en risiko for, at myndighederne – mod deres hensigt – kan tilskynde virksomheder til at overtræde konkurrenceloven.

VÆR OPMÆRKSOM, HVIS DIN MYNDIGHED:

1. OPFORDRER TIL FRIVILLIGE AFTALER I BRANCHEN
2. INDHENTER KONKURRENCEFØLSOMME OPLYSNINGER
3. GIVER AKTINDSIGT I VIRKSOMHEDERS OPLYSNINGER

Det er ulovligt for virksomheder at indgå konkurrencebegrænsende aftaler, ligesom det kan være ulovligt at udveksle konkurrencefølsomme oplysninger. Hvis en offentlig myndighed tilskynder til en konkurrencebegrænsende adfærd, kan det have alvorlige konsekvenser for virksomhederne, der i sidste ende kan idømmes bøde- eller fængselsstraf.

Formålet med denne pjece er at skærpe myndighedernes opmærksomhed, så myndigheden undgår at opfordre til ulovlige aftaler eller på anden måde medvirke til en ulovlig koordinering af konkurrerende virksomheders adfærd.

Konkurrenceloven gælder for al økonomisk virksomhed

Konkurrenceloven finder som udgangspunkt anvendelse på al økonomisk virksomhed. Det omfatter også økonomiske aktiviteter udøvet af offentlige myndigheder samt tildeling af offentlig støtte til virksomheder. Offentlige myndigheder kan derfor også være omfattet af reglerne i konkurrenceloven.

Problemstillinger relateret til, om offentlige myndigheder *selv* overholder konkurrencereglerne, er ikke behandlet yderligere i denne pjeces. Fokus for pjecen er de situationer, hvor den offentlige myndighed skaber en øget risiko for, at de virksomheder og brancheforeninger, den samarbejder med, overtræder konkurrencereglerne.

Det er virksomhedernes og brancheforeningernes ansvar at overholde reglerne

Virksomhederne og brancheforeningerne er selv ansvarlige for at overholde konkurrencereglerne. Selv om den konkurrencebegrænsende adfærd sker efter anmodning eller opfordring fra en offentlig myndighed, fritager det *ikke* en virksomhed eller en brancheforening for ansvar. Overtrædelser af konkurrenceloven kan have alvorlige konsekvenser for de involverede virksomheder og kan i sidste ende give bøde – eller fængselsstraf.

Virksomheder og brancheforeninger er ikke ansvarlig for lovlig adfærd

Hvis den offentlige myndighed anmoder eller opfordrer til konkurrencebegrænsende tiltag, der er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, som fx love eller bekendtgørelser, vil tiltaget *ikke* være i strid med konkurrenceloven. Virksomhederne eller brancheforeningerne vil i sådanne tilfælde ikke overtræde konkurrenceloven, hvis de holder sig inden for det, der er nødvendigt efter loven.

Virksomheder og brancheforeninger kan dog kun undgå at ifalde ansvar, hvis de har været lovmæssigt forpligtet til at udvise en bestemt adfærd. Hvis lovgivningen giver valgmuligheder, vil tiltaget *ikke* være en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. Virksomhederne og brancheforeningerne vil i sådanne tilfælde være ansvarlige for overtrædelse af konkurrenceloven.

DET ER EN DIREKTE ELLER NØDVENDIG FØLGE AF OFFENTLIG REGULERING:

Hvis det følger af lov, at virksomhederne i markedet i fællesskab skal aftale prisen for bestemte ydelser, vil aftalen om prisen for de pågældende ydelser være en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. Det vil derimod ikke være en direkte eller nødvendig følge af lov at aftale priser for andre ydelser end dem, der specifikt er opregnet i loven.

DET ER IKKE EN DIREKTE ELLER NØDVENDIG FØLGE AF OFFENTLIG REGULERING:

Hvis det følger af lov, at ministeren kan fastsætte standardiserede takster for bestemte ydelser, vil det ikke være en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, hvis virksomhederne i markedet i fællesskab aftaler prisen for de pågældende ydelser. Konkurrenceloven vil i sådanne tilfælde finde anvendelse på aftalen.

Opfordring til frivillige aftaler i branchen

Offentlige myndigheder skal være varsomme, hvis de opfordrer virksomheder eller deres brancheforeninger til at indgå frivillige aftaler i branchen. Frivillige brancheaftaler er karakteriseret ved, at branchen selv aftaler eller fastsætter regler for at nå et mål af offentlig interesse som alternativ til en lovmæssig regulering af området.

Frivillige aftaler giver en øget fleksibilitet, fordi det overlades til parterne selv at vælge, hvilke midler der skal bruges til at opfylde de fastsatte mål. Men risikoen ved aftalerne er, at der sker en ensretning eller koordinering af konkurrerende virksomheders adfærd, som kan være til skade for konkurrencen.

Hvis den frivillige aftale griber ind i de centrale konkurrenceparametre – fx virksomheders priser, produktion, salg eller omkostninger – vil det som udgangspunkt være ulovligt for virksomhederne og brancheforeningen at indgå aftalen. Virksomheder eller brancheforeninger vil i sådanne tilfælde være forpligtet til ikke at deltage i den frivillige brancheaftale.

EKSEMPLER PÅ FRIVILLIGE AFTALER, SOM MYNDIGHEDER SKAL VÆRE VARSOMME MED AT OPFORDRE TIL:

PRISER:

- » Frivillige brancheaftaleaftaler, der kan påvirke virksomhedernes priser, fx aftaler der vedrører gebyrer, renter, prisvilkår, prisnedsættelser, prislofter, elementer i prisfastsættelsen m.v.
- » Eksempel: Opfordring til at indgå en frivillig brancheaftale om, at prisen på visse varer skal være ens eller at visse varer skal udbydes gratis.

PRODUKTION OG SALG:

- » Frivillige brancheaftaler, der kan påvirke virksomhedernes strategi for produktion eller salg, fx aftaler, der kan påvirke den tekniske udvikling, produktionsmetoder, salgsvolumen, salgsmetoder, salgsvilkår, produktportefølje m.v.
- » Eksempel: Opfordring til at indgå en frivillig brancheaftale om, at visse typer af råvarer ikke skal indgå i produktionen, at visse typer af varer ikke skal sælges eller at visse typer af ydelser ikke skal udbydes på en given måde.

OMKOSTNINGER

- » Frivillige brancheaftaler, der kan påvirke virksomhedernes omkostninger eller omkostningsberegning, fx aftaler om indkøbspriser, råvarepriser, produktions- og lønomkostninger m.v.
- » Eksempel: Opfordring til at indgå en frivillig brancheaftale om, at visse omkostninger skal overvælttes på forbrugeren.

Indhentning af konkurrencefølsomme oplysninger

Offentlige myndigheder skal være opmærksomme på, *hvordan* de indhenter konkurrencefølsomme oplysninger fra virksomheder.

På et møde: Offentlige myndigheder skal være varsomme, hvis de beder virksomheder om aktuelle eller potentielle konkurrencefølsomme oplysninger på et møde, hvor konkurrerende virksomheder deltager. Der er ikke noget til hinder for at holde bilaterale møder med virksomhederne, men hvis konkurrerende virksomheder deltager i samme møde, er det vigtigt, at virksomhederne ikke kommer til at afsløre konkurrencefølsomme oplysninger. Hvis en virksomhed får indsigt i, hvordan en konkurrerende virksomhed har tænkt sig at agere, fx som følge af udviklingen i markedssituationen eller et muligt lovforslag, medfører det en risiko for en fremtidig koordinering og ensretning af virksomheders markedsadfærd til skade for konkurrencen.

Fra en brancheforening: Offentlige myndigheder skal være varsomme, hvis myndigheden anmoder en brancheforening om at indhente konkurrencefølsomme oplysninger i stedet for, at myndigheden selv indhenter oplysningerne fra virksomhederne. Det kan sætte brancheforeningen i en uheldig situation. Når brancheforeninger indhenter konkurrencefølsomme oplysninger fra deres medlemmer, har foreningen et særligt ansvar for at tage alle nødvendige forholdsregler, så den efterfølgende håndtering af oplysningerne ikke resulterer i en overtrædelse af konkurrenceloven. Ansvaret kan være svært for brancheforeningerne at administrere, hvis oplysningerne bliver videresendt til en offentlig myndighed.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER, SOM MYNDIGHEDER SKAL VÆRE OPMÆRKSOMME PÅ, HVORDAN DE INDHENTER:

PRISER:

- » Oplysninger, der kan få betydning for virksomhedernes priser, fx oplysninger om forventninger til prisudviklingen, pristendenser, påtænkte priser for nyt produkt eller serviceydelse samt oplysninger, der afslører virksomhedernes aktuelle priser.

PRODUKTION OG SALG:

- » Oplysninger, der kan få betydning for virksomhedernes produktion og salg, fx oplysninger om forventninger til den fremtidige produktion eller afsætning, betydning for markedsandele, kapacitet, omsætning, m.v., samt oplysninger om aktuel produktion og salg.

OMKOSTNINGER:

- » Oplysninger, der kan få betydning for virksomhedernes omkostninger, fx oplysninger om forventninger til omkostningsudviklingen, strategier for overvæltning af omkostninger på forbrugerne, samt oplysninger, der afslører virksomhedernes aktuelle omkostninger.

Aktindsigt i virksomheders oplysninger

Enhver kan med de undtagelser, der er nævnt i offentlighedsloven, forlange aktindsigt i dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i en administrativ sagsbehandling.

Retten til aktindsigt omfatter imidlertid ikke *"oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold el.lign., for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at anmodningen ikke imødekommes"*, jf. offentlighedsloven § 30, nr. 2.

Bestemmelsen i offentlighedsloven tager navnlig sigte på at undgå, at der – typisk af konkurrencemæssige grunde – påføres den pågældende virksomhed økonomisk skade.

Udover at aktindsigt i konkurrencefølsomme oplysninger kan påføre virksomhederne økonomisk skade, er bestemmelsen vigtig, da en udlevering af konkurrencefølsomme oplysninger vil kunne skade konkurrencen. Hvis en virksomhed får indsigt i en konkurrents konkurrencefølsomme oplysninger, skaber det en øget og kunstig gennemsigtighed på markedet. Den øgede gennemsigtighed medfører en risiko for, at virksomhederne koordinerer og ensretter deres adfærd og dermed undlader at konkurrere så effektivt, som de ellers ville være tvunget til.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER, SOM KAN VÆRE UNDTAGET FRA AKTINDSIGT:

Betænkning om offentlighedsloven nævner følgende eksempler på oplysninger, der kan være omfattet af offentlighedslovens § 30, nr. 2 (betænkning nr. 1510/2009, s. 706):

- » Oplysninger om produktionsmetoder, produktionsforhold, forretningsforbindelser, kundelister, forretningsbetingelser, kontraktvilkår, forretningsmæssige strategier og markedsføringstiltag.
- » Oplysninger om etableringsomkostninger, driftsomkostninger, salgsomkostninger samt oplysninger om virksomhedens regnskaber og økonomiske forhold i øvrigt, herunder den skattemæssige situation.

YDERLIGERE INFORMATION

På Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside (www.kfst.dk) findes yderligere information om konkurrenceloven og afgørelser fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Konkurrencerådet, Konkurrenceankenævnet og domstolene.

Herudover findes bl.a.:

- Vejledning om konkurrenceloven
- Vejledning om informationsaktiviteter i brancheorganisationer

---

Vejledningen er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen